

Finansieras av
Europeiska unionen

Recept för gemenskapsbaserad integration

HUMAK[®]

KIRKKO-⁺
HALLITUS

Röda Korset

Johanna Matikainen, Aurora Nisso och Satu Riikonen (red).

Recept för gemenskapsbaserad integration

Humanistiska yrkeshögskolan. Publikationer, 189.

©Författare, Humanistiska yrkeshögskolan och Röda Korset 2025.

Layout: Takomo Tuotanto Oy

Finansieras av
Europeiska unionen

HUMAK[®]

KIRKKO-⁺
HALLITUS

Röda Korset

Innehåll

Förrätter till läsaren	4
Grunda ett gemenskapsbaserat kök	6
Alla med i köket!	9
Recept: invandrarens stig till gemenskapsfadderverksamheten	11
Förbered och tillred	12
Recept: den frivilligas stig till gemenskapsfadderverksamheten	14
Recept: utbildning för gemenskapsfaddrar	15
Hitta lokala råvaror	18
Recept: starta lokal verksamhet	19
Recept: kontakta församlingar och andra religiösa samfund	21
Alla ingredienser på samma bricka	22
Recept: läckert utbud för integration	24
Något att läsa efter måltiden	26
Aurora Nisso: Det finns styrka i gemenskaper – gemenskapsbaserad verksamhet hos oss och ute i världen	27
Eeva Mäntylä och Satu Riikonen: Att stödja invandrares aktörskap	29
Johanna Matikainen: Modellen för gemenskapsbaserad integration i Finland – erfarenheter om pilotprogrammet	31
Källor och tips	35

Förrätter till läsaren

Hej du sakkunnig som arbetar inom integration!

I denna receptbok hittar du praktiska exempel på möjligheterna inom den gemenskapsbaserade verksamheten. Du kan också utnyttja många av idéerna för att utveckla redan existerande verksamhet mot ett mer gemenskapsorienterat håll.

I början av boken hittar du tips på hurdan tankevärld och hurdana verksamhetsmodeller den gemenskapsbaserade integrationen grundar sig på.

Efter det presenteras vikten av invandrarnas synvinkel i den gemenskapsbaserade verksamheten samt närmare sätt att hitta frivilliga och starta gemenskapsfadderverksamheten.

Före det sista kapitlet presenteras olika verktyg för att inleda samarbete med andra aktörer.

Avslutningsvis presenteras verksamhetsmodeller för gemenskapsbaserad integration hos oss och ute i världen, funderas på hur invandrarnas delaktighet kan stärkas samt presenteras den finska modellen för gemenskapsbaserad integration.

Vill du testa nya recept för integrationens vardaliga rätter, utnyttja färska råvaror och testa nya kryddor på ett sätt som passar din ort?

Läs vidare och bekanta dig med den gemenskapsorienterade smakvärlden.

Lycka till med att ta i bruk dessa recept på din ort!

Grunda ett gemenskapsorienterat kök

Bekanta dig med **hustavlan för gemenskapsbaserad integration** som finns på följande sida. Hur smakar och känns tanken om gemenskapsorienterad verksamhet? Identifierar du de lokala aktörerna och deras särdrag? Vet du hur många personer som ska integreras bor på din ort och hur du kan nå dem? Är de lokala organisationernas dörrar öppna för nya deltagare?

Är du med i en organisation eller en gemenskap som skulle vilja samarbeta mer med andra organisationer? Är du en lokal aktör som är intresserad av att samarbeta med organisationer?

Skulle du kunna tänka dig att testa gemenskapsorienterad verksamhet där människor som talar olika språk skulle träffa varandra samt bekanta och ännu obekanta aktörer på olika evenemang, möteskaféer och hobbyer? Skulle denna smakvärld passa din ort?

Inled inte verksamheten ensam även om du är ivrig! Att inleda verksamheten tillsammans kan ta en längre tid, men resultaten kan också vara betydligt långvarigare.

I S:t Karins startades en mötesplats som förde samman många olika föreningar och andra aktörer för att planera och genomföra verksamheten tillsammans.

I Suomussalmi fick gemenskapsorienterade träffar utmärkt respons från både invandrare och anställda inom kommunen. Under mötena var stämningen trevlig och man kände sig välkommen: ”När man tänker på vår gemenskapsorienterade verksamhet var förra hösten den bästa någonsin.”

Under gemenskapskvällarna i Karleby svarade invandrarna för serveringen i tur och ordning, och människor i alla åldrar var välkomna att delta.

”I en liten kommun finns stödet nära. Vi kan också tillämpa saker, man behöver inte alltid följa modellen. Man ska ta reda på individernas önskemål och behov och lyssna noga på dem.” Harri Anttila, kommundirektör i Rautjärvi, i en intervju med YLE 27.2.2020.

Hustavla för gemenskapsbaserad integration

1. Gemenskapsbaserad verksamhet för med sig ett tätare samarbete med ortens olika aktörer än tidigare.

2. Gemenskapsbaserad verksamhet ersätter eller minskar inte den grundläggande verksamheten i integrationsstödet.

3. Invandrarnas behov och önskemål är utgångspunkter för den gemenskapsbaserade verksamheten.

4. En gemenskapsfadder är en medarbetare som hjälper invandrare att hitta rutterna till samfunden på orten.

5. Gemenskapsfaddrarna har genomgått en förberedande utbildning, introduktionskurs eller certifierat sig genom verksamheten.

6. Gemenskapsbaserad verksamhet grundar sig på ett jämlikt förhållande och på gemensam verksamhetsplanering.

7. Samfunden och organisationerna kan utvecklas och förstärkas i och med invandrarnas delaktighet.

Om det bränner vid....

Ibland kan man börja misstänka att de egna handlingarnas värde minskar om man samarbetar med andra. Erfarenheten har påvisat att man ofta får mer energi och verksamhetsglädje samt fler nya idéer när man gör saker tillsammans.

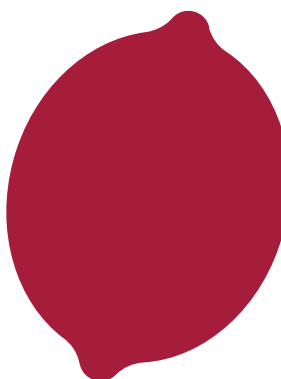
Etablerade nätverk har etablerade praxis. Ibland kan det vara svårt att åstadkomma förändringar i tankesätt "eftersom man alltid gjort på det här sättet". Om du har möjlighet att förmedla invandrarnas hälsningar och riktiga önskemål till ett sådant här nätverk kan du åstadkomma en liten förändring.

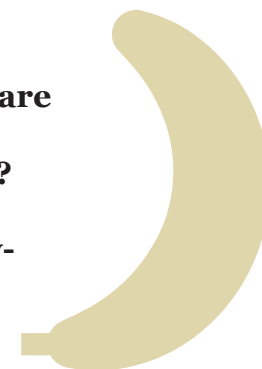
Att kunna inse bakgrundstanken bakom gemenskapsbaserad verksamhet förutsätter att man avstår från sina förutfattade meningar och tillägnar sig nya tillvägagångssätt.

Ibland startar verksamheten nästan av sig själv, om det finns en gemensam vision att skapa gemenskapsanda och verksamhet som stöder invandrarnas aktörskap på orten!

Evenemanget Yhdessä enemmän (Mer tillsammans) ordnades i samarbete med 14 olika intressentgrupper i Kouvola. På evenemanget fanns program för deltagare i olika åldrar. Hur många barn testade käpphästbanan? Hur många vuxna deltog? Tips: utnyttja serveringen och priser när du räknar antalet deltagare. I käpphästtävlingen delades ut 60 slickepinnar till deltagare. 180 st kaffemuggar användes.

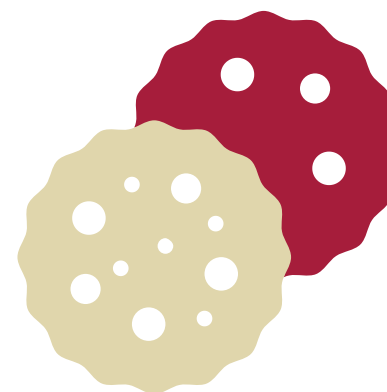
Alla med i köket!

Bekanta dig med **hustavlan för invandrare** som finns på följande sida och fundera på hur verksamhetsmöjligheterna har presenterats för invandraren. Skulle du kunna använda hustavlan för invandrare i marknadsföringen av verksamheten? Fundera på vilka saker får dig att känna dig välkommen på nya platser. Hur har du själv anslutit dig till, kommit med i eller blivit bjuden till en ny gemenskap? Är du med i en organisation eller en gemenskap som skulle vilja öka sitt samarbete med andra organisationer eller invandrare?

Inom verksamheten för gemenskapsbaserad integration är det viktigt att identifiera invandrarnas egna önskemål och behov. Du kan utnyttja hustavlan för invandrare när du berättar om verksamheten för invandraren och frivilliga. Målet är att invandraren smidigt hittar nya gemenskaper på den nya orten.

Du kan reda ut invandrarens egna tankar t.ex. med hjälp av Hur mår du-frågelistan. Du kan exempelvis ta reda på om hen vet om vilka slags möjligheter för fritidsverksamhet det finns på orten. Har det varit lätt att bekanta sig med lokala människor? Vilka saker är intressanta eller viktiga för hen? Har något varit utmanande eller gjort hen besviken?

Det lönar sig också att be lokala frivilliga att bekanta sig med hustavlan för invandrare som uppmuntrar att planera och genomföra verksamheten jämlikt.

Läs mer om Hur mår du-samtalen på Röda Korsets webbplats:
<https://www.rodakorset.fi/vart-arbete/hemland/hjalp-for-invandrare/gemenskapsbaserad-integration>

Hustavla för invandrare

1. Välkommen till din nya hemort!

2. Vill du bekanta dig med gemenskapsfaddrarna?
Gemenskapsfaddrarna är frivilliga som känner till hurdan verksamhet det finns på orten. De kan visa dig vad du kan göra i den nya miljön.

3. I organisationer och samfund kan du utöva hobbyverksamhet, lära dig nya saker och träffa nya människor. Gemensamt arbete är viktigt och via det hittar du personer med liknande intressen.

4. Med hjälp av frivilligverksamheten kan du bekanta dig med nya människor samt hitta glädje och energi till ditt liv.

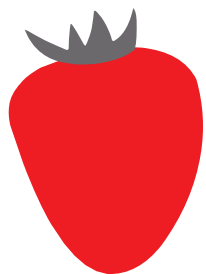
5. Tillsammans med gemenskapsfaddrarna kan du diskutera dina egna önskemål och behov som gäller din integration eller fritid.

6. Målet är att hitta lämpliga människor och grupper, med vilka och där du kan förverkliga dina mål och uppleva glädje av att lyckas.

7. Kom med i verksamheten!
Du får stöd, inspiration och eventuellt nya vänner.

Recept: invandrarens stig till gemenskapsfadder- verksamheten

1. Samarbeta med kommunens ansvarsmyndigheter. Skicka inbjudningar till verksamheten genom dem eller besök t.ex. en språkkurs och berätta om verksamheten.
2. Skapa förtroende och bekanthet exempelvis genom att delta i olika fester från olika kulturer, bjuda in människor till verksamheten eller gå på kafé. Använd översättningsapplikationer om dina språkkunskaper inte räcker till.
3. Berätta om lokala aktörer, gemenskaper och hobbymöjligheter för invandrarna, och om de blir intresserade, berätta om gemenskapsfadderverksamheten och hur man kan delta i den.
4. Utnyttja visualiteten och historier när du berättar om verksamheten.

”Red Cross Kahvila i Kajana har en Whatsapp -grupp med nästan 400 medlemmar. De får information om verksamhet och diskuterar med varandra. Meddelanden och inbjudningar skrivs på finska och engelska.”

I Jyväskylä bestämmer deltagarna i gruppen Enjoy Life Together själva om gruppverksamhetens innehåll.

Vårfesten i Utajärvi planerades och genomfördes tillsammans med invandrarna.

Lyssna mer, prata mindre. Ge invandrarna utrymme att göra och planera saker redan från början!

Om det bränner vid....

Ibland, egentligen ganska ofta, har verksamheten planerats enligt organisationens egen idé redan långt innan man börjar bjuda in invandrare till verksamheten. Sedan har man öppet hus och kaffe pannan är varm, men ingen dyker upp. Bekanta dig först med potentiella deltagare och fråga dem hurdan verksamhet de skulle tycka om. Ta reda på vilken tid eller veckodag skulle passa dem bäst.

Förbered och tillred

Bekanta dig med **hustavlan för gemenskapsfadder** som finns på följande sida och fundera på hur tanken om gemenskapsorienterat frivilligverksamhet smakar och känns.

Fundera på vilka saker skulle kunna göras mer gemenskapsorienterat inom frivilligverksamheten. Skulle en sådan här frivilliguppgift passa din ort? Hur skulle gemenskapsfadderns uppgifter göras mer tydliga och hur skulle invandrarnas behov och önskemål bäst beaktas i verksamheten? Finns det sådana frivilliga på er ort som vill testa nya recept?

Gemenskapsfaddrar är frivilliga som tillsammans med invandrarna planerar lämpliga stigar till organisationernas verksamhet och lyssnar på invandrarnas behov och önskemål. Som bäst är en gemenskapsfadder en expert på lokala nätverk som själv har starka förbindelser till olika lokala organisationer.

”En gemenskapsfadder kan främja invandrarens sysselsättning genom att tillsammans med hen besöka olika arbetsplatser och sysselsättningsfrämjande nätverk.”

I Åbotrakten har man hittat gemenskapsfaddrar bl.a. via läroanstalter.

Hirvensalmi har mottagit kvotflyktingar i många år. Också frivilliga har fått erfarenhet av att ta emot invandrare.

Även erfarna aktörer kan prova nya tillvägagångssätt!

Fundera på gränserna för hjälpverksamheten; förminska inte andra med din hjälp.

Om det bränner....

Ibland får invandrarna inte tillräckligt med utrymme att agera självständigt eftersom man eventuellt tror att de inte känner till det finska samhället tillräckligt bra, och därför stöder och hjälper frivilliga gärna. Invandraren själv kan dock känna att hen förminskas även om hen skulle vara glad över stödet hen får.

Hustavla för gemenskapsfaddrar

1. Invandrarnas behov och önskemål samt faddrarnas egna starka sidor i verksamheten är utgångspunkter för gemenskapsfadder-verksamheten.

2. Som gemenskapsfadder har du genomgått en förberedande utbildning, introduktionskurs eller certifierat dig genom verksamheten.

3. Som gemenskapsfadder är du intresserad av många slags verksamheter, känner till verksamhetsformerna på orten och kan vid behov söka mer information om dem.

4. Som gemenskapsfadder främjar du invandrarnas deltagande i samfundens och organisationernas verksamhet enligt deras önskemål.

5. Som gemenskapsfadder kan du agera ensam eller som gruppmedlem.

6. Som gemenskapsfadder främjar du goda relationer mellan befolkningsgrupperna på din ort.

Recept: den frivilligas stig till gemenskapsfadder- verksamheten

1. Berätta om gemenskapsfadderutbildningen och gemenskapsorienterad verksamhet på olika ställen, besök t.ex. läroanstalter, multikulturella föreningar och idrottsklubbar. Närma dig modigt nya aktörer!
2. Utnyttja sociala medier i marknadsföringen. Skapa ett lockande inlägg eller en video. Berätta vad en gemenskapsfadder gör tillsammans med invandrare och varför det är viktigt.
3. Använd lättillgängligt material med tydligt språk på mottagarens modersmål i all din kommunikation.

Gemenskapsfadderutbildningen har fått utmärkt respons. Utbildningen har ansetts vara gemenskapsorienterad (genomsnitt 4,9) och dess atmosfär jämlik och trygg (4,7). Utbildningen har gett bra information om integrationsprocessen (4,8) samt intresse för att arbeta som gemenskapsfadder (4,7). Skala 1–5 (1 = helt av annan åsikt, 5 = helt av samma åsikt)

Om det bränner vid....

Man blir inte alltid eniga om den gemensamma verksamhetens riktning. Det lönar sig att inleda verksamheten med små steg och vara flexibla om den ursprungliga planen ändras. Det uppstår lätt missförstånd när man inte har särskilt många gemensamma ord.

Det finns mycket att göra, och viljan att hjälpa är stor. Den frivilliga kan ta sig an en för tung börda utan att märka det själv. Det skulle vara bra att identifiera och hålla fast vid sina egna gränser. Den frivilliga ska alltid veta var hen kan få stöd om uppgiften börjar kännas för tung.

En person som har problem med sin egen livshantering vill bli gemenskapsfadder. Det lönar sig att ta upp saken så fort som möjligt och försöka hitta andra former av frivilligarbete.

”Gemenskapsfaddrar har ofta en egen Whatsapp-grupp!”

Recept: utbildning för gemenskapsfaddrar

Ingredienser

1–3 coacher

3–11 frivilliga som vill bli gemenskapsfaddrar

1 trivsamt lokal som möjliggör en öppen diskussion

Tillräckligt med stolar som placeras i en cirkel

Tillräckligt med kaffe och te i början av utbildningen

Tillgängligheten kontrollerats före utbildningen

Förberedelser:

Var aktiv, diskutera med lokala samarbetsparter och aktörer samt kom överens om hur de skulle kunna vara med i gemenskapsfadderutbildningen (kommunikation, idéer, organisering osv.)

Planering av utbildningen

Inled planeringen och samarbetet med utbildarparet. Genom att utbilda tillsammans blir atmosfären diskuterande, vilket lockar deltagare till dialog.

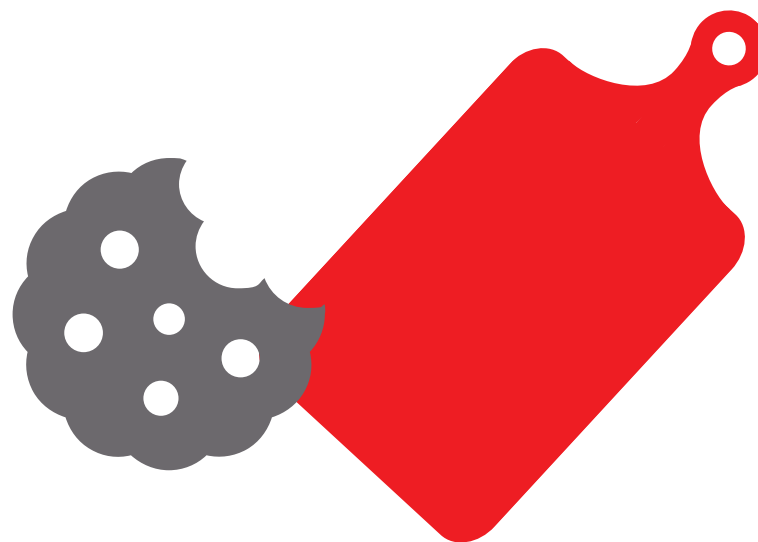
Anvisningar:

Betona gemenskapernas roll i integrationsprocessen redan i början av utbildningen.

Förklara hur gemenskapsfaddrar kan stödja invandrare att bygga nätverk.

Utbildarens roll är faciliterande och deltagarorienterad.

Se till att atmosfären är dialogisk och respekterande. Utgångspunkten är kamratstöd och en jämlik utbildningssituation med ett gemenskapsbaserat perspektiv redan från början.

Exempel på teman och schemat för gemenskapsfadderutbildningen:

Tema 1: Välkommen och lär känna varandra (1–2 timmar).

Det lönar sig att reservera tid för att lära känna varandra. Man kan utnyttja en metod för detta. Exempel på sådana här metoder är bland annat Välj en bild och berätta om dig själv eller Presentera dig själv med hjälp av din nyckelknippa. Syftet är att skapa en trygg atmosfär. Det är ofta lättare att presentera sig om man har ett konkret föremål i handen. Det lönar sig att genomföra gemenskapsfadderutbildningen i en dialogcirkel eller vid bord, så att deltagarna sitter i mindre grupper.

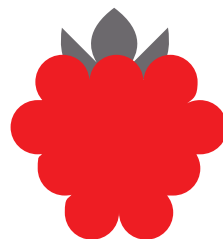
Tema 2: Gemenskapsanda och gemenskapsbaserat perspektiv (1–2 timmar).

Sedan kan man koncentrera sig på gemenskaper. Man kan fördjupa sig i temat genom att fundera på deltagarnas egna gemenskaper, rita en gemenskapskarta och illustrera lokala gemenskaper exempelvis med hjälp av utbudet för integration. Här är det bra att diskutera hur betydelsefulla gemenskaper är med tanke på att främja integrationen och vilka faktorer kan hindra en människa att komma med i en gemenskap.

Den första gemenskapsfadderutbildningen ordnades i Äänekoski hösten 2023.

Tema 3: De som flyttar till Finland (1–2 timmar)

Gemenskapsfaddrar behöver grundläggande information om invandringen till Finland, begrepp, den lokala situationen samt integrationstjänsterna. Detta tema är inte nödvändigt om de som deltar i gemenskapsfadderutbildningen redan har utfört integrationsfrämjande arbete eller frivilligarbete eller lärt sig grunderna i integrationen. Det är möjligt att be kommunens invandringskoordinator att delta i den här delen av utbildningen. För att genomgåendet av temat inte skulle bli för ensidigt kan man t.ex. hålla en frågesport eller be deltagarna att hitta på frågor för frågesport för de övriga grupperna.

”Fundera på din egen gemenskap och dina rötter. Identifiera att alla har sina rötter, erfarenheter och gemenskaper. Försök hitta något som är gemensamt. Skapa en gemensam historia.”

”Säkerställ att invandrarens synvinkel finns med i utbildningen.”

Tema 4: Integrationsprocessen (1–2 timmar)

Integrationscykeln är ett bra verktyg för att visualisera invandrarnas olika situationer och resurser. Det lönar sig att reservera tillräckligt med tid för att bekanta sig med den samt uppmuntra deltagarna att tillsammans fundera på de punkter i vilka den frivilliga bäst kan stödja invandraren. Det lönar sig att betona att integrationsprocessen är individuell. Exempelhistorier passar bra för detta tema. Erfarenhetsexperter kan hittas t.ex. via Ehjä rf.

Tema 5: Samla in verksamhetsidéer (1–2 timmar)

Det sista temat i utbildningen är att starta verksamheten. Idéer kan presenteras redan under utbildningen, men det är mycket viktigt att själva planeringen av verksamheten utförs tillsammans med invandrarna. I slutet av gemenskapsfadderutbildningen kommer man överens om ett möte mellan gemenskapsfaddern/-faddrarna och invandraren. Gemenskapsfaddrarna informeras om fortbildningar, gemenskapsfaddergruppens verksamhet och kommunikationssätt. Syftet är att några av gemenskapsfaddrarna skulle ta ansvaret för gemenskapsfadderverksamheten och samarbetet med kommunens invandrarkoordinator samt den anställda inom föreningen som ansvarar för verksamheten (eventuellt FRK).

Invandrarna och gemenskapsfaddrarna i Åbo, Lundo, S:t Karins och Reso rörde sig flexibelt över kommungränserna i Åboregionen.

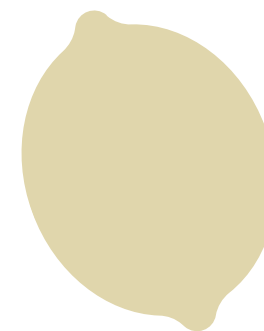
Om det bränner vid....

Det är många som anmäler sig till gemenskapsfadderutbildningen men endast några av dem dyker upp. Ta med deltagarna för att planera hur utbildningen skulle kunna genomföras!

”Dela in utbildningen i två delar för att ge deltagarna möjligheten att fundera på det som de lärt sig och göra mellanuppgifter.”

”När kvotflyktingar redan i tidigt skede fick den hjälp och det stöd som de behövde, överraskade de gemenskapsfaddrarna med en tårta. Det finns alltid tid för en fest.”

Hitta lokala råvaror

Finns det behov av att utveckla ett gemenskapsbaserat verksamhetssätt?
Vilka aktörer skulle kunna fungera som naturliga gemenskaper
i verksamheten inom gemenskapsbaserad integration?

Identifierar du att invandrare saknar naturliga stigar till gemenskaper
även om behov och önskemål gällande gemensam verksamhet skulle
ha upptäckts?

Gemenskapsbaserad verksamhet kan börja utvecklas av t.ex. dig. Initiativet
kan också komma via kommunen eller NTM-centralen eller föreslås
av lokala organisationer eller andra samfund antingen tillsammans eller
ensam. Allt som behövs är att orten har en gemensam vision att öka
samarbetet mellan olika gemenskaper och utveckla verksamhet som
främjar integrationen enligt invandrarnas önskemål.

När utgångspunkterna för verksamheten har identifierats och det finns
ett behov av att utveckla eller starta verksamheten, följ receptet
på följande sida.

Bekanta dig också med hur den regionala verksamheten inom
gemenskapsbaserad integration kan inledas. [Läs mer här.](#)

Recept: starta lokal verksamhet

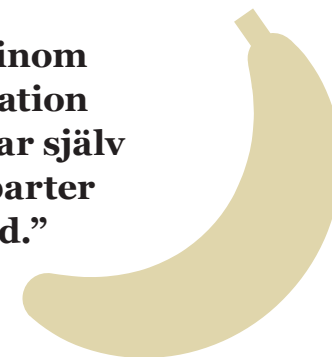
Hur kommer man igång?

1. Kom överens om möten med myndigheterna (NTM, kommuner). Du får information om invandrarna på orten samt deras behov och verksamhetsmiljön. Kom överens om samarbetets mål och roller med myndigheterna (den första månaden)
2. Öka din expertis om teman kring integration och gemenskapsbaserad verksamhet. Bekanta dig t.ex. med receptboken för gemenskapsbaserad integration samt annan aktuell information om integration och främjande av gemenskapsandan. (första månaden)
3. Kartlägg kommunens verksamhetsmiljö. Träffa människor som integrerats på orten, bekanta dig med deras verksamhet, delta i tillfällen och bjud in invandrare att planera gemenskapsbaserad verksamhet. Ta reda på hurdana nätverk, verksamhetsmöjligheter och utmaningar kommunen har med tanke på integrationen och sammankalla samarbetsnätverket (föreningar och andra intresserade organisationer) för att inleda verksamheten. Utnyttja utbudet för integration och ordna en verkstad om det. (månaderna 1–4)

I kartläggningen kan man lista ut de olika språkgrupperna på orten, tidtabeller för kvotflyktingars ankomst samt nyckelaktörer.

Bjud olika aktörer på kaffe antingen tillsammans eller separat och be dem att berätta om sin verksamhet. Bli bekant!

”Även om anvisningarna är för dig sker verksamheten inom gemenskapsbaserad integration alltid tillsammans! Du hittar själv de bästa lokala samarbetsparter att driva verksamheten med.”

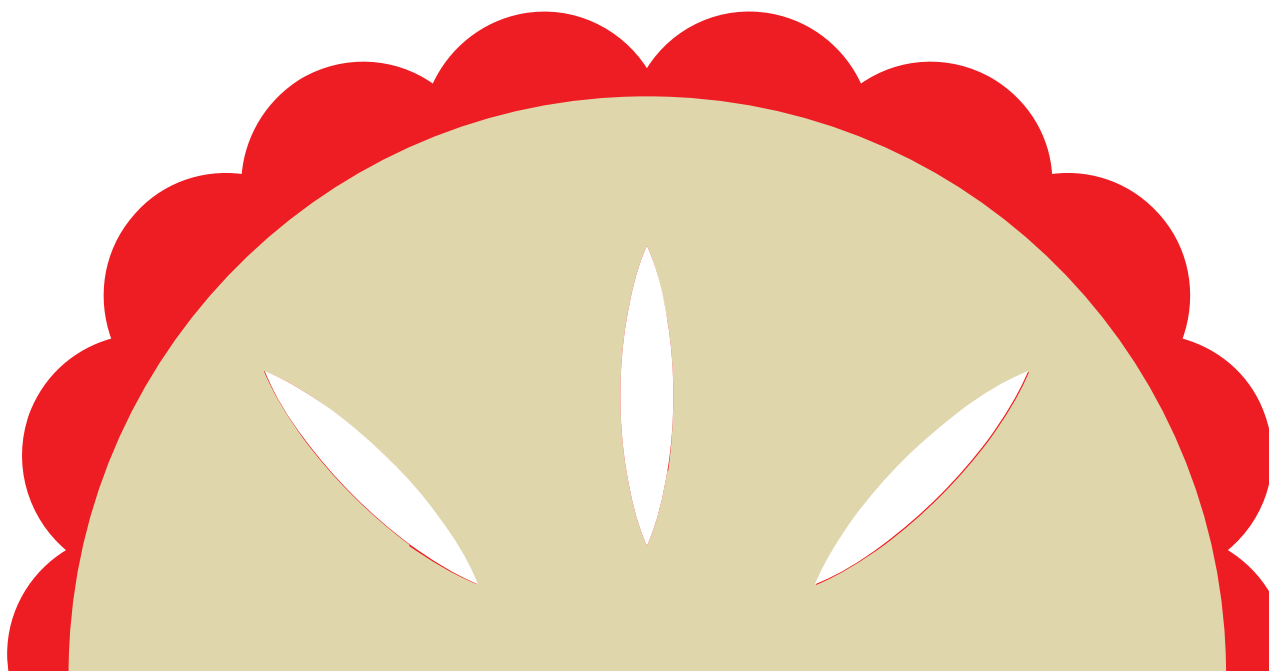

4. Anslut dig till befintliga nätverk eller starta nya.
Driv inte verksamheten ensam. Kom ihåg att det är fråga om en gemenskapsbaserad verksamhet! Samarbetspartner eller arbetsparresurser kan hittas via kommunens integrationstjänster eller lokala föreningar. (månaderna 1–4)
5. Planera gemenskapsfadderutbildningen och rekrytera gemenskapsfaddrar. På basis av samarbetet som du inlett och kartläggningen av verksamhetsmiljön är du redo att planera en gemenskapsfadderutbildning som är lämplig för ortens behov. Rekrytera faddrar som är intresserade av verksamheten: Du kan hitta faddrar i ditt eget nätverk. (månaderna 5–6)
6. Genomför den första gemenskapsfadderutbildningen och inled gemenskapsfadderverksamheten. Säkerställ att invandrarna och gemenskapsfaddrarna planerar verksamheten tillsammans.

Om det bränner vid...

Ibland är det svårt att komma igång och man lyckas inte sätta gemensamma mål för verksamheten på orten.

Prova göra sakerna i en annan ordning!

Recept: kontakta församlingar och andra religiösa samfund

Ingredienser:

1 portion lokala aktörer

1 nypa förtroende och respekt för olika övertygelser

1 handfull etablerat regionalt samarbete

Rikligt med möten och gemenskapsanda

Smaksätt med multiprofessionell kompetens och stöd till frivilliga

Tillagning:

Börja med lokala aktörer. Välj t.ex. Finlands evangelisk-lutherska kyrka som samarbetspartner. Dess verksamhet baserar sig på kärleken till nästan.

Utnyttja församlingens position. Församlingar har ofta en etablerad och trovärdig roll på både regional och riksnivå. Detta gör dem utmärkta samarbetspartner i att stödja integrationen.

Tillsätt kompetens och erfarenhet. Anställda och frivilliga inom församlingen har stark kompetens inom bemötandearbetet. Deras verksamhet hjälper att bilda gemenskaper och samlar ihop olika befolkningsgrupper.

Blanda med befintliga funktioner. Gemenskapsbaserad integration behöver inte börja från intet – utveckla församlingens befintliga funktioner så att de stöder integrationen.

Skapa rikligt med möten. Erbjud invandrarna möjligheter att delta och träffa andra. Kyrkan kan vara en bekant och trygg aktör för många, vilket skapar förtroende och en känsla av samhörighet redan i början av integrationen.

Serveringsförslag:

Njut av gemensam verksamhet, öppen interaktion och ökande gemenskapsanda. Servera i en varm atmosfär – fungerar bäst när det finns både lokala och invandrare med i verksamheten.

Alla ingredienser på samma bricka

Fundera på hurdan din boendeort är ur integrationens synpunkt. Kan du redan nämna de centrala aktörerna, både stora och små? Kan du räkna upp de 5–10 viktigaste aktörerna inom stödet för integration? Vad gör de?

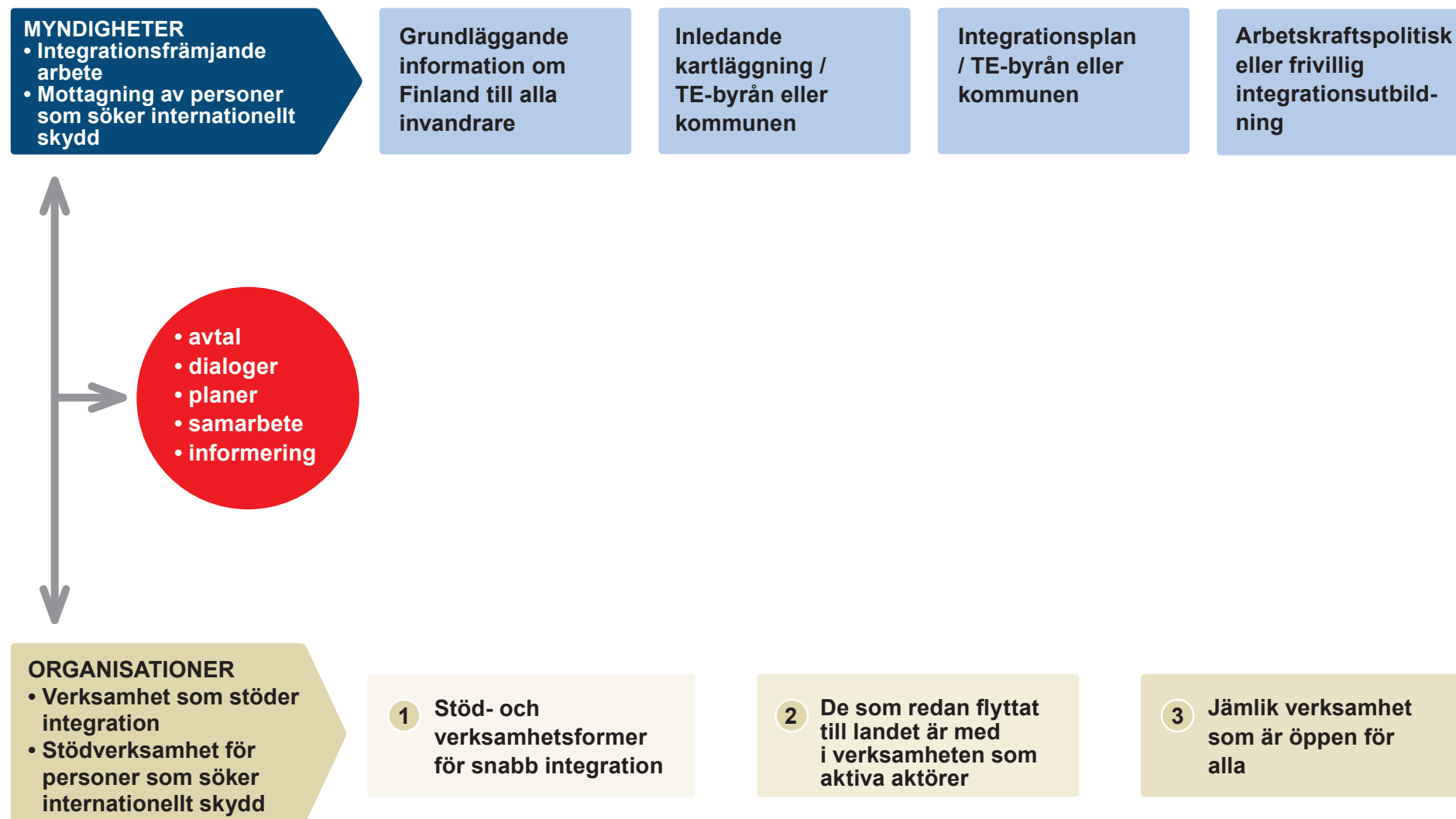
Det gör inget om du inte kan: du kan ta reda på dessa tillsammans med lokala organisationer, myndigheter och andra samfund genom att bjuda in dem i en gemensam verkstad.

Utbudet för integration är ett verktyg och en arbetsmetod som samlar ihop myndigheternas, organisationernas och andra samfunds funktioner som stöder integration på orten. Det kan användas för att illustrera och analysera nuläget. Med hjälp av det kan man planera framtiden (ett exempel: 30 kvotflyktingar anländer till orten om ett halvår. Vilka organisationer är med i mottagningen av dem?) Med hjälp av verktyget kan också invandrarna se vilka möjligheter orten har att erbjuda. Det är också viktigt att upptäcka eventuella skuggområden eller överlappande funktioner. Ofta märker man också att en central aktör inte har fått någon inbjudan eller inte kan delta. Målet är att utbudet för integration uppdateras regelbundet.

Organisationernas utbud för integration

Organisation: _____ Ort: _____ Datum: _____

Recept: läckert utbud för integration

Ingredienser/förberedelser:

Bjud in ortens ansvarsmyndigheter och sakkunniga samt organisationer, församlingar och övriga aktörer till ett gemensamt möte.

Reservera tillräckligt med tid och en lättillgänglig lokal

Visa intresse och respekt för allas verksamhet.

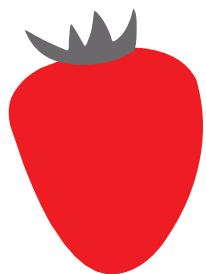
Se till att viktiga saker skrivs ner och att man kommer överens om tidtabellen för fortsatt samarbete

Verkstadens struktur:

Hälsa på varje deltagare individuellt Ordna en fri presentationsrunda

Presentera idén om utbudet för integration

Börja fylla i utbudet för integration

”Kom överens om hur ni marknadsför verksamheten för invandrare och hur man kommer med i verksamheten. Hittade ni någon gemensam verksamhet eller något att komma överens om mellan deltagarna?”

Fundera på tillgången till olika funktioner i olika skeden av integrationsprocessen:

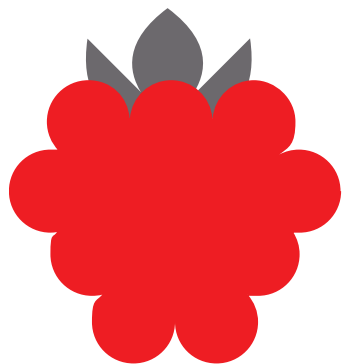
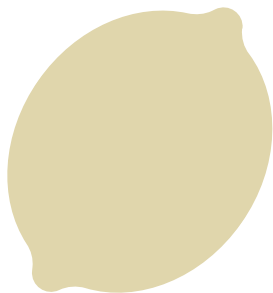
- Vår förening ordnar stöd för integration i tidigt skede = stöd för snabb integration och verksamhetsformer
- I vår förening organiserar invandrare redan verksamhet själv = invandrare är aktörer
- I vår förening är det verksamhetens innehåll som är avgörande, bakgrunden spelar ingen roll = jämlik verksamhet som är öppen för alla

Avslutningsvis presentera utbudet för integration för alla.

Utbudet för integration utvecklades i samarbete mellan olika organisationer och publicerades 2016. I bakgrunden påverkade det kraftigt ökade antalet asylsökande 2015 och viljan att förstärka samarbetet mellan olika social- och hälsovårdsorganisationer på grund av det. Utbudet för integration publicerades inom organisationsnätverket för riksomfattande mottagningsverksamhet och stöd för integration, som samlas fortfarande. Som sammankallare fungerar Röda Korset.

I Jakobstad presenterades arbetsmetoden
utbud för integration preliminärt och läts mogna.

**”Stöd spontana
diskussioner och
vilda idéer”**

**”Börja med serveringen,
det minskar
nervositeten.”**

Om det bränner vid...

Ingen vill ta ansvaret
för att uppdatera utbudet för
integration. Kom överens om
att ni träffas på nytt om ett år
och kontrollerar situationen på nytt.

Det finns riktigt med utbud för integration
i tidigt skede. Många organisationer har liknande,
”konkurrerande” verksamhet. Det finns stöd för
invandrare, men det är svårt för dem att bli jämlika
aktörer på sin väg att bli frivillig.
Organisationer, nu är det dags för självreflektion!

Under pilotprojektet för gemenskapsbaserad integration
skapades 14 olika utbud för integration. De utarbetades av
ungefär 170 olika aktörer: organisationer, myndigheter och
samfund. Alla hade en egen specialitet som man kunde lägga
till på den gemensamma brickan. Även mindre aktörer främjar
helheten och är ett värdefullt tillägg.

**Något att
läsa efter
måltiden**

Det finns styrka i gemenskaper – gemenskapsbaserad verksamhet hos oss och ute i världen

Aurora Nisso

Verksamheten som främjar gemenskapsbaserad integration baserar sig på den redan tiotal år gamla kanadensiska verksamhetsmodellen där gemenskaper och privata människor har en central roll i att stödja flyktingars integration. Modellen för privat sponsring av flyktingar (Private Sponsorship of Refugees Programme, PSR) som grundades på 1970-talet i Kanada är en av de mest kända verksamhetsmodellerna för gemenskapsbaserad integration och har främjat utvecklingen av olika gemenskapsbaserade modeller runt om i världen.

Från och med flyktingkrisen 2015 började många europeiska länder utveckla verksamhetsmodeller relaterade till mottagning och integration av flyktingar, som utnyttjar den kanadensiska verksamhetsmodellen samt intresset av aktörer och gemenskaper på gräsrotsnivå att stödja människor som flyr från konflikter. Under de följande åren startades många gemenskapsbaserade pilotprogram i Europa. Europeiska unionens Asyl-, migrations- och integrationsfond (AMIF) har från och med 2019 stött många gemenskapsbaserade pilotprojekt som utvecklar mottagningen och integrationen av flyktingar.

Gemenskapsbaserade verksamhetsmodeller är verksamhet som främjar stödet för mottagning och integration där vidarebosatta flyktingar eller människor som anlänt via kompletterande ruttor kopplas ihop med enskilda människor, grupper eller organisationer. Dessa aktörer förbinder sig till att erbjuda stöd och hjälp för flyktingar eller andra personer som behöver internationellt skydd. Aktörer som erbjuder hjälp och stöd kan exempelvis vara föreningar, hobbyklubbar, företag, universitetssamfund eller religiösa grupper.

Ofta har stater kommit överens om samordningen av gemenskapsbaserad verksamhet med lämpliga organisationer. Nationella program i olika länder innehåller ofta gemensamma element, bl.a. i förvaltnings- och samordningsstrukturer. En sådan gemenskapsbaserad integrationsfrämjande verksamhet som är relaterad till vidarebosättningsprogram ledda av staten börjar först när flyktingarna anlänt. Efter att flyktingarna anlänt främjar föreningar, lokala organisationer, hobbyklubbar och hela medborgarsamhället deras integration i den nya orten.

Exempel på verksamhetsmodeller som främjar gemenskapsbaserad integration finns bl.a. i Tyskland och Irland där den gemenskapsbaserade verksamheten baserar sig på integrationsfrämjande verksamhet relaterad till vidarebosättning. Verksamheten genomförs ofta av nationella stödorganisationer. I Tyskland spelar den medborgarsamhälleliga gruppen (Zivilgesellschaftliche Kontaktstelle, ZKS) som består av den tyska Caritas-föreningen, tyska Röda Korset och evangeliska kyrkan i Westfalen en central roll. I Irland finns en nationell stödorganisation (The Open Community) vars roll är att samordna och utveckla resurser i samarbete med fyra regionala stödorganisationer.

I mars 2024 startades ett nordiskt nätverk för gemenskapsbaserad integration (Nordic network for community support programs and similar initiatives) som sammankallades av UNHCR och Nordregion. Inom nätverket utvecklades konceptet för gemenskapsbaserad integration ur en nordisk synvinkel, och man kom överens om de gemensamma principerna för nordiska modeller för gemenskapsbaserad integration. I de nordiska modellerna för gemenskapsbaserad integration koncentrerar man sig på att öka flyktingars eller asylsökandes sociala kontakter och de lokala samfundens mottaglighet.

Det finns alltså inte endast ett sätt att främja gemenskapsbaserad integration. Olika länder har olika verksamhetsmodeller

för att genomföra gemenskapsbaserad verksamhet.

Verksamheten kan också variera inom landet, såsom hos oss i Finland där verksamheten är förknippad med det regionala och lokala medborgarsamhället. Många faktorer, såsom initiativtagarens resurser, ortens storlek, befintliga samfund, församlingen och anställda inom kommunen har en väsentlig inverkan på områdets förutsättningar för gemenskapsbaserad verksamhet.

I gemenskapsbaserad integration strävar man alltid efter att hitta den gemenskapsorienterade potentialen på varje ort. Som rättesnöre kan det konstateras att invandrarnas behov, gemenskaper och enskilda människor samt jämlikt bemötande spelar en central roll i gemenskapsbaserade verksamhetsmodeller.

Att stödja invandrares aktörskap

Eeva Mäntylä och Satu Riikonen

Gemenskapsbaserad integration – starkare delaktighet och aktörskap

Utgångspunkten för pilotprogrammet för gemenskapsbaserad integration var att verksamhet som främjar integration inte ska planeras eller genomföras utan invandrares aktiva deltagande. Man lyssnade noggrant på invandrarnas behov och önskemål och deras roll förstärktes i både planeringen och genomförandet av verksamheten.

Inom pilotprogrammet för gemenskapsbaserad integration syftade begreppet invandrare i synnerhet på människor som anlänt till kommuner som kvotflyktingar, men verksamheten som utvecklades var till nytta för alla invandrare på orten.

Delaktighet i fokus för integrationen

Under pilotprogrammet funderade man djupgående på relationen mellan delaktighet och integration. Delaktighet syftar inte endast på deltagande i färdig verksamhet utan möjligheten att påverka och vara en aktiv aktör. Det identifierades många nivåer av deltagande hos invandrare: deltagande i färdig verksamhet, idékläckning i bakgrunden, aktivt deltagande som planerare, samordning och beslutsfattande, genomförande i praktiken.

Gemenskapsfaddrar stöder integrationen

Gemenskapsfaddrar spelade en central roll i pilotprogrammet. I deras utbildning betonades individuellt bemötande och att avstå från förutfattade meningar. Alla invandrare vill exempelvis inte delta i organiserad verksamhet, tillbringa tid på internationella kaféer eller lära sig finska maträtter tillsammans – och det är helt acceptabelt. Gemenskapsfaddrarna kartlägger tillsammans med invandrarna vilken typ av verksamhet som intresserar dem. Bristen på ett gemensamt språk är en utmaning, men det löser sig! Invandrare har kompetens och förmåga att aktivt agera i många situationer redan i början av integrationen även om de behöver stöd med vardagliga saker. Att stödja invandrare kräver känslighet i synnerhet i situationer där språkkunskaper eller kulturella skillnader försvårar kommunikationen.

Hur mår du? -samtal stöder delaktigheten

Inom pilotprogrammet för gemenskapsbaserad integration utvecklades en diskussionsmodell som kan användas för att ta reda på invandrarnas behov och önskemål. Det är helt enkelt fråga om en lista frågor som anställda eller frivilliga går igenom med invandrarna. Dessa diskussionstillfällen ordnades på många orter och skapade grunden för verksamheten. Samtalen genomfördes med hjälp av en tolk eller på ett gemensamt språk, t.ex. engelska, och genom dem fick man värdefull information om invandrarnas önskemål, kunskaper och intressen.

Modellen för gemenskapsbaserad integration i Finland – erfarenheter av pilotprogrammet

Johanna Matikainen

Modellen för gemenskapsbaserad integration i Finland

Förhoppningsvis ger denna receptbok en uppfattning om vilka ingredienser och hurdan kockande detta pilotprogram handlade om.

Relationen mellan det gemenskapsbaserade tankesättet och den befintliga verksamheten på orten vållade huvudbry i synnerhet i början. Man måste avgöra om gemenskapsbaserad integration är ny verksamhet eller verksamhet som stöder den befintliga verksamheten och hjälper att skapa en ny verksamhetskultur.

Då verksamheten startade insåg man hur viktigt det är att känna till verksamhetsmiljön och nätverken på orten ur integrationens synvinkel. Samarbetet mellan centrala aktörer gjorde det möjligt att börja bygga äkta gemenskapsbaserad verksamhet. Gemenskapsorienterat arbete kan inte utföras ensam. De som utvecklar verksamheten måste acceptera att det tar betydligt mer tid att stödja och främja gemensamma processer än att starta verksamheten ensam. Erfarenheten har påvisat att verksamheten som planerats och avtalats om tillsammans har en mer hållbar grund än verksamheten som erbjuds som ett färdigt paket. Verksamhetsmiljön på orten, såsom nätverken inom

integration, kommunens stöd för verksamheten samt kommunens storlek och antalet kvotflyktingar hade en inverkan på projektets verksamhetsmöjligheter, framskridande och tyngdpunkter. Verksamheten varierade från ort till ort eftersom de centrala aktörerna och relationerna mellan dem redan hade existerat före pilotprogrammet. Pilotprogrammet kom på sätt och vis med i farten. Vi valde alltså att stödja den befintliga verksamheten och uppskatta den i stället för att starta överlappande eller konkurrerande verksamhet.

Ur invandrarnas synvinkel erbjöd ett gemenskapsbaserat verksamhetssätt genomfört av frivilliga betydligt fler alternativ till stöd för den individuella integrationsprocessen än en enskild frivilligkontakt. Utbudet blev större och de individuella behoven kunde identifieras bättre, när man tillsammans med invandraren försöker hitta verksamhetssätt som intresserar just hen och svarar på hens behov.

Att exempelvis delta i gemensamma evenemang ökade antalet lokala kontakter och erbjöd oförglömliga upplevelser. Kontakterna som skapades under dem ökade det sociala

nätverket och självförtroendet. Genom evenemang bekantar man sig med lokala verksamhetsalternativ och kan välja sådana element som intresserar och passar en. Verksamhetsbaserad verksamhetsstyrning byggde en inklusiv, mottagande och jämlik verksamhetskultur tillsammans med lokala gemenskaper, vilket betydde att organisationer och övriga aktörer hade lite öppnare dörrar till sin verksamhet än vanligt.

Gemenskapsfaddrarnas roller och uppgifter varierade från ort till ort. Pilotprogrammet riktade in sig på att stödja kvotflyktingarnas integration i ett tidigt skede. Under de första månaderna efter att man anlant till Finland finns det olika utmaningar, och då spelar stödet i vardagen och motsvarande stödåtgärder en viktig roll. Den egentliga gemenskapsfadderverksamheten startar efter de första månaderna när invandrarens vardag har blivit lite lugnare.

Anställda inom pilotprogrammet fungerade som sammankallare på 14 orter. Det centrala var att det tecknades ett samarbetsavtal med kommunen. Gemensam verksamhet, evenemang och utbildningar ordnades med mycket små resurser. Det orsakade oro, men också fantasifulla lösningar inom gemenskapen.

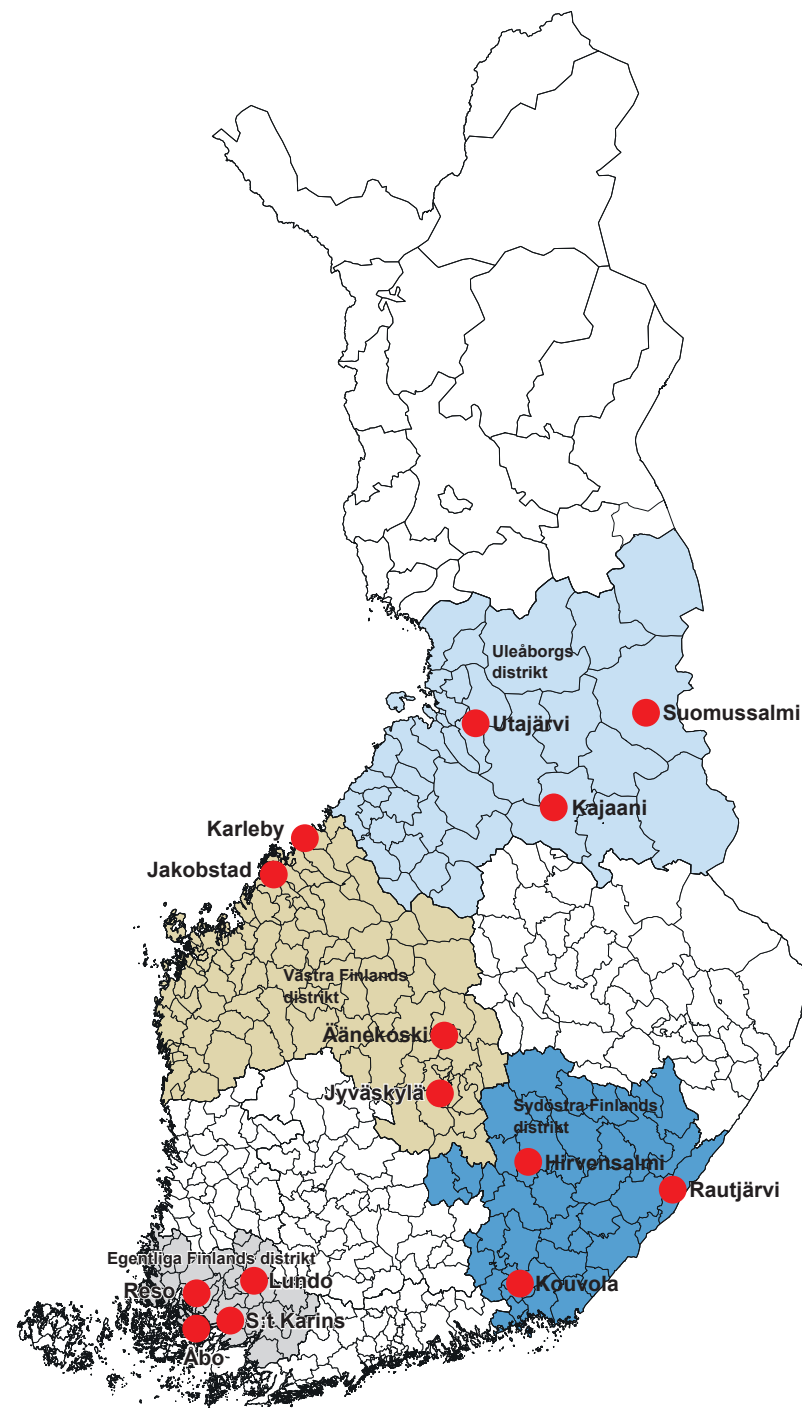
Och framtiden då?

När pilotprogrammet inleddes startades verksamheten i kommuner som tar emot kvotflyktingar inom fyra av FRK:s distrikt. Kommunerna som deltog i pilotprogrammet avtalades om mellan NTM-centralerna, kommunerna och Röda Korset. En del av funktionerna som startades under projektet fortsätter och utvecklas fortfarande både självständigt och med FRK:s stöd. I de kommuner som valdes är förmodligen också olika evangelisk-lutherska församlingar en del av en fungerande, integrationsstödjande gemenskap som erbjuder olika verksamhetsmöjligheter. Naturligtvis minskar verksamheten när stödet från pilotprogrammet upphör. Pilotprogrammet grundade sig starkt på utredningen Möjligheter till ideella sponsorprogram i Finland beställd av Statsrådet. Utredningen baserade sig på många expertintervjuer och innehöll också ett förslag för verksamhetens struktur. Strukturen har testats i pilotprogrammet för gemenskapsbaserad integration under 2023–2025 och har visat sig vara fungerande. I den finska modellen är gemensamma överenskommelser och gemensam verksamhet mellan myndigheter och organisationer önskvärt och viktigt. Ansvar och utvecklingen av verksamheten skulle ske på lokal, regional och riksnivå.

Pilotprogrammet genomfördes i samarbete mellan Finlands Röda Kors, Humanistiska yrkeshögskolan och Kyrkostyrelsen under 2023–2025. Programmet finansierades delvis av Europeiska kommissionens Amif-fond. Arbets- och näringsministeriet deltog i den nationella finansieringen.

Verksamhetssättet för gemenskapsbaserad integration gav ny energi och synergi i de lokala organisationernas, samfundens och myndigheternas arbete och möjliggjorde utvecklingen av integrationsstöd och verksamhet som svarar på invandrarnas behov.

Ett varmt tack till alla som deltagit i verksamheten och som möjliggjort den!

Huvudaktören inom pilotprojektet för gemenskapsbaserad integration var Röda Korsets centralbyrå och dess samarbetspartner var förutom Humak och Kyrkostyrelsen fyra rödakorsdistrikt: Sydöstra Finland, Västra Finland, Uleåborg och Egentliga Finland. Pilotprogrammet genomfördes i 14 kommuner.

Projektet finansierades delvis av EU:s Amif-fond.

Arbets- och näringsministeriet deltog i täckandet av den nationella finansieringsandelen.

Projektet genomfördes 2023–2025.

Under pilotprojektet fick vi inspiration och handledning av Kyrkostyrelsen gällande gemenskapsbyggande.

Syftet med gemenskapsbyggande är att uppmuntra nätverket att själv skapa strukturer som stöder och förstärker människornas personliga resurser och sociala nätverk.

Det är viktigt att man känner att man är en del av en gemenskap på det sätt som passar en.

Bakom tankesättet finns metoden Cable som uppmuntrar och styr professionella att byta sin synvinkel från en allvetande expert till en bättre lyssnare bland dem man arbetar med.

Ett av målen med att bygga en gemenskap är konsten att leva tillsammans (conviviality).

Slutligen

Receptboken har utarbetats av anställda inom pilotprogrammet för Gemenskapsbaserad integration:

Sarianne Honkanen, Ari Kokko, Johanna Matikainen, Eeva Mäntylä, Milla Ukkonen, Aurora Nisso, Marika Parkkila, Satu Riikonen, Henriikka Saine, Juha Tervo och har redigerats av Johanna Matikainen, Aurora Nisso och Satu Riikonen

Copyright: Humanistiska yrkeshögskolan Humak, Röda Korset och författarna

Källor och tips

Castaneda, Anu; Mäki-Opas, Johanna; Jokela, Satu; Kivi, Nina; Lähteenmäki, Minna; Miettinen, Tanja; Nieminen, Satu & Santalahti Päivi (2018) Pakolaisten mielenterveyden tukeminen Suomessa PALOMA-käsikirja. THL. Hämtad 6.5.2025: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136193/7.8.PALOMA_KA%cc%88SIKIRJA_WEB.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Heiskanen, Seija; Lehtineva, Eeva; Rautio, Hanna; Siirto Ulla (2022). Yhteisörakentajan muistikirja. Yrkeshögskolan Diakonia. Hämtad 6.5.2025: https://jakobstad.fi/wp-content/uploads/2023/05/Opas_InklusiivisenYhdistystoiminnanRakennuspalikoita_2022.pdf

THL (n.d.) Osallisuuden osa-alueet ja osallisuuden edistämisen periaatteet. Hämtad 6.5.2024: <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-osa-alueet-ja-osallisuuden-edistamisen-periaatteet>

Turtiainen, Kati; Sapir, Henna (2021) Yhteisölähtöisen kotoutumisen mahdollisuudet Suomessa. Arbets- och näringsministeriets publikationer 2021:30. Hämtad 6.5.2025: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163151>

UNHCR (n.d.) Kotoutumista edistämässä. Osallistavia lähestymistapoja paikallistason ammattilaisille. Hämtad 6.5.2024: <https://www.unhcr.org/us/sites/en-us/files/legacy-pdf/62b321264.pdf>

Bekanta dig med det gemenskapsorienterade integrationsprojektet - Röda Korset: <https://www.punainenristi.fi/tyomme/apua-maahanmuuttaneille/yhteisolahtoinen-kotoutuminen/>

EUAA, European Union Agency for Asylum (2024) Guidelines on the EU approach to community sponsorship: [Guidelines on the EU approach to community sponsorship](https://www.euaa.europa.eu/publications/guidelines-on-the-eu-approach-to-community-sponsorship)

Finansieras av
Europeiska unionen

HUMAK[®]

KIRKKO-⁺
HALLITUS

Röda Korset